

CORONAVIRUS

NOTA INFORMATIVA SOBRE A EFICACIA DA DESINFECCIÓN DE EQUIPOS E PRODUTOS BIOCIDAS PARA PREVI R A TRANSMISIÓN DA COVID-19

19/05/2020

Que son os produtos virucidas?

Os virucidas son biocidas que son capaces de destruír virus, neste caso, como o chamado SARS-CoV-2 causante da enfermidade da COVID-19. Sen embargo, non todos os biocidas teñen acción virucida, algúns só son eficaces contra bacterias e fungos.

Que produtos biocidas se poden empregar fronte á COVID-19?

A Dirección Xeral de Saúde Pública alerta sobre a aparición de diferentes sistemas e substancias biocidas que non están aínda avaliados pola Axencia Europea de Produtos Químicos (ECHA).

Hai que lembrar que para ser autorizada unha sustancia activa biocida para un determinado tipo de produto biocida, precísanse avaliacións de carácter toxicolóxico, eco-toxicolóxico e físico-químico, ademais da toda a información relativa aos seus usos, concentracións e datos de exposición.

Na derradeira actualización da [listaxe de biocidas con actividade virucida](#) publicada polo Ministerio de Sanidade, non figuran nin o dióxido de cloro nin o ozono, nin o denominado ácido hipocloroso, malia que as súas capacidades virucidas estean a ser avaliadas na actualidade pola Unión Europea.

Á súa vez, na páxina web da Agencia Española de Medicamentos y productos Sanitarios (AEMPS) atópase publicada a nota "AEMPS informa sobre as solucións e xeles hidroalcohólicos de desinfección de mans con eficacia virucida demostrada", que inclúe o [listado de antisépticos de pel sa con eficacia virucida](#)

CORONAVIRUS

Que reclamos pode utilizar un biocida na súa publicidade?

É importante ter en conta que toda a normativa sobre biocidas, tanto o Regulamento da UE como a normativa nacional, recolle expresamente que a publicidade dun biocida non deberá presentar o produto de forma que poida inducir a erro en canto aos riscos para o ser humano ou o medio ambiente, nin incluíra ningunha mención como “produto biocida de baixo risco”, “non tóxico”, “inofensivo”, nin calquera indicación similar.

Pódense empregar biocidas directamente sobre as persoas?

Actualmente, non existe ningún produto virucida que estea autorizado para o seu uso por nebulización sobre as persoas. Un uso inadecuado de biocidas introduce un dobre risco, posibles danos para a saúde humana e dar unha falsa sensación de seguridade.

Pode atopar mais información sobre estas técnicas e sobre os biocidas autorizados ou notificados ao Ministerio de Sanidade na [Nota informativa sobre o uso de produtos biocidas para a desinfección do COVID-19](#).

Que empresas poden facer unha desinfección a terceiros?

Ante a detección dun incremento de empresas doutros sectores, como poden ser os de limpeza ou de mantemento, que están a ofertar servizos de desinfección en espazos públicos e privados con motivo do COVID-19, lémbrese que tódalas empresas que presten servizos de desinfección a terceiros mediante o uso de biocidas, deben estar inscritas no Rexistro Oficial de Establecementos e Servizos Biocidas da Comunidade Autónoma de Galicia (ROESB Galicia), [consultar aquí](#), o que vai a asegurar que estas empresas estean suxeitas a constantes inspeccións por parte das autoridades sanitarias e ademais conten con persoal técnico cualificado para desempeñar as tarefas de desinfección.

Pode utilizarse o "ácido hipocloroso" para desinfección fronte ao SARS-CoV-2?

A substancia "*cloro activo xerado por electrólise a partir de cloruro sódico*" (sal) denominada por algúns fabricantes "*auga ionizada, auga electrolizada ou*

CORONAVIRUS

ácido hipocloroso xerado in situ por electrólise salina", é un biocida xerado in situ en revisión para TP1,2, 3, 4, 5 e 12.

A substancia activa avaliouuse e conta cunha opinión do Comité de Biocidas, pero aínda non se aprobou, porque se está a avaliar o seu potencial como disruptor endócrino, en cumprimento do Regulamento 2017/2100.

Por tanto, como non foi aínda aprobada a nivel europeo, non hai ningún documento baixo a lexislación de biocidas que estableza a súa eficacia ou a seguridade do seu uso, para cada escenario de exposición.

Tamén existen dúbidas en canto ás doses necesarias para garantir a súa eficacia como virucida se fose o caso, e os efectos sobre a saúde que ditas dose poden implicar.

Así mesmo, como desinfectante de superficies TP2, estableceuse un risco non aceptable para a desinfección de grandes superficies duras.

En todo caso, o proveedor do sal debe figurar na lista do artigo 95 do Regulamento de biocidas (BPR) e o aparello xerador da substancia activa por electrólise deben habelo comunicado ao Ministerio de Sanidade para a súa comercialización.

Pode utilizarse o dióxido de cloro para desinfección fronte ao SARS-CoV-2?

O dióxido de cloro é un bo bactericida e fungicida pero non virucida. Non se atopa na Listaxe de produtos virucidas autorizados polo Ministerio de Sanidade, e en consecuencia, non mostra utilidade para este fin polo que se desaconsella o seu uso.

Pode utilizarse o ozono para desinfección fronte ao SARS-CoV-2?

O ozono atópase na actualidade baixo o procedemento de avaliación pola Axencia Europea de Produtos Químicos.

Trátase dunha substancia oxidante xerada in situ que ten numerosas aplicacións industriais, pero no caso que nos ocupa, ao non haberse resoldido a citada avaliación para o seu uso como desinfectante ambiental, non existe aval sobre a súa eficacia, as súas condicións de uso ou as posteriores implicacións na saúde das persoas.

CORONAVIRUS

A propia International Ozone Association (IOA) reconece que aínda que o ozono é altamente efectivo para a inactivación de moitos virus, esta asociación non ten coñecemento de ningunha investigación e proba que se levara a cabo especificamente no caso do coronavirus SARS-CoV-2.

Por todo o exposto anteriormente, non se considera apropiado o ozono na desinfección do aire e superficies fronte ao coronavirus.

Poden utilizarse os arcos de desinfección directamente sobre sa persoas?

Absolutamente ningún produto biocida está autorizado para aplicar por nebulización directamente sobre persoas.

Asemade, as distintas propostas en relación a dispositivos de aspersión ou nebulización de desinfectantes sobre persoas, para o control da COVID-19, non teñen en consideración o seu potencial risco para a saúde humana pola exposición das persoas de maneira directa ao contacto dérmico, ocular e inhalatorio a produtos químicos que poden orixinar efectos adversos sobre a súa saúde.

O cumprimento das condicións necesarias para lograr unha desinfección eficaz é inadmisibile dado que se usan produtos desinfectantes en concentracións apropiadas só para superficies sólidas con determinado tempo de contacto (e non autorizados para o seu uso en humanos e mucosas do corpo humano), todo elo sen ter en conta a menor efectividade que poida ter ao non considerar a contaminación previa, a porosidade da superficie (roupa, outros artigos), a inadecuada distribución homoxénea do produto sobre a superficie, nin o tempo suficiente de contacto.

Así mesmo, hai que engadir o potencial risco de dispersión do virus polos aerosois xerados na súa aplicación, que poden mesmo contribuír á dispersión do SARS-CoV2.

Por todo o anterior, e tendo en conta que á data de hoxe non se conta con evidencia científica que apoie a seguridade para a saúde humana, nin a efectividade do control da transmisión da COVID-19 polo uso de cabinas, cámaras, túneles, arcos e demais dispositivos e sistemas de aspersión de desinfectantes sobre persoas, considérase que o uso das mesmas representa un risco para a saúde das persoas, e non se recomenda o uso de ningún

CORONAVIRUS

destes dispositivos, como estratexia de prevención comunitaria do contaxio da COVID-19.

Poden utilizarse as lámpadas ultravioleta fronte ao SARS-CoV-2?

A luz ultravioleta é un sistema físico, non unha substancia con acción desinfectante, polo que non entra dentro do ámbito de aplicación do Regulamento de Produtos Biocidas, motivo polo cal estes sistemas non se avalían pola autoridade sanitaria.

Pola súa banda, a OMS en relación co uso de diversas tecnoloxías para a desinfección sobre as persoas, indica que a radiación UV-C (200-280 nm) non está destinada á desinfección humana directa.

A exposición á radiación pode causar efectos nocivos para a saúde, que inclúen irritación da pel e os ollos, queimaduras, lesións oculares e cancro. Así mesmo, mirar directamente á radiación da luz pode causar danos na córnea.

A esterilización que se consegue con estes sistemas é ademais moi superficial e depende do tipo de superficies sobre as que se aplique, reducindo a súa actividade naquelas de consistencia rugosas.

Por todo iso, e aplicando un principio de precaución, o uso destes equipos debería quedar restrinxido a persoal experto coas medidas de seguridade necesarias, sempre que se poida asegurar que non vai estar exposta poboación xeral e só para superficies sobre as que se puidese asegurar a súa eficacia.

Son eficaces os purificadores de aire fronte ao SARS-CoV-2?

Os purificadores de aire, pódense utilizar como complemento pero en ningún caso substitúen a outras medidas esenciais como a ventilación da casa ou a hixiene das persoas e as superficies.

Xeralmente constan de dúas partes: un ventilador e un dispositivo de filtración. Os dispositivos máis eficientes conteñen un filtro HEPA que é efectivo para eliminar o 99.7% de partículas de 0.3 micras, pero poden xerar unha falsa sensación de seguridade xa que estes aparellos non teñen capacidade para eliminar patóxenos como o coronavirus de ningunha superficie contaminada.

CORONAVIRUS

Son eficaces os ionizadores de aire fronte ao SARS-CoV-2?

Os ionizadores suponse que purifican o aire producindo ións cargados negativamente (anións) que atraen partículas contaminadas cargadas positivamente (catións) formando así unha agregación de contaminantes no pó e as superficies. Moitos filtros de aire utilizan a tecnoloxía de ionización (ionización negativa).

A investigación suxire que os ionizadores poden axudar a previr a propagación de fungos e bacterias potencialmente infecciosas en contornas estériles como hospitais.

Os ionizadores non eliminan os contaminantes do aire. As partículas cargadas por ións negativos non se eliminan do aire, simplemente adhírense ás superficies próximas. Isto inclúe as superficies do noso tracto respiratorio, expoñéndonos aos contaminantes. Á súa vez, os ionizadores poden xerar ozono, que pode alcanzar niveis perigosos en ambientes pechados. O ozono interior pode irritar o tracto respiratorio mesmo a niveis baixos, desencadear ataques de asma, danar o sentido do olfacto e mesmo ser mortal a altas concentracións. Non son por tanto unha alternativa para combater a propagación do coronavirus polos seus efectos adversos nas persoas expostas.

Que actuacións está a levar a cabo a Consellería de Sanidade?

A Consellería de Sanidade está a desenvolver dentro do Programa de control sanitario de produtos biocidas actuacións relativas a identificar a posta no mercado de equipos e produtos que reclamen unha acción desinfectante fronte ao SARS-CoV-2.

Como autoridade sanitaria ten feito requirimentos a distintos operadores a fin de que cumpran con determinadas condicións e se absteñan de realizar comportamentos que poidan supoñer un risco para a saúde pública ou a terceiros, lembrándolle que o incumprimento destes requirimentos aparece tipificado como infracción na normativa sanitaria vixente.

Como consecuencia destes requirimentos deixáronse de comercializar equipos que aplicaban a nebulización de biocidas directamente sobre as persoas sen estar previamente autorizados e rexistrados.

CORONAVIRUS

Que recomendacións temos que ter sempre en conta

Dende a Dirección Xeral de Saúde Pública da Consellería de Sanidade reiteramos as recomendacións consensuadas entre as comunidades autónomas e o Ministerio de Sanidade, lembrando que, en liñas xerais, aconséllase adoptar as medidas de autoprotección e limitación da diseminación do virus común a calquera infección respiratoria, como a gripe.

Así, extremarase a hixiene de mans, lavándoas frecuentemente, especialmente despois de tusir ou soarse, e cubrirase o nariz e a boca cun pano (preferentemente desbotable) ao tusir ou esbirrar, ou se non se dispón de pano, na cara internado cóbado. Ademais, evitarase tocar os ollos, o nariz e a boca coas mans.

Sinalar, ademais, que o Sergas ten a disposición da cidadanía unha páxina web coronavirus.sergas.gal, na que se pode consultar información dirixida á poboación, aos profesionais sanitarios e a outros colectivos.

Por último, sendo conscientes que nestes momentos os medios de comunicación e as redes sociais están cheos de ofertas de produtos e equipos que reclaman unha actividade virucida fronte ao SARS-CoV-19, sen que en moitos casos dispoñan dunha avaliación adecuada, se queremos dispor dun sistema seguro e eficaz fronte ao coronavirus, tanto para o noso domicilio como para o noso negocio, debemos lembrar que antes de expoñernos a nos mesmos, á nosa familia ou ós nosos clientes aos posibles efectos derivados dun sistema ineficaz ou, no peor dos casos, con efectos nocivos, debemos contrastar con fontes fiables se os produtos ou os equipos que nos ofertan contan coas autorizacións e rexistros necesarios.

As recomendacións incluídas nesta nota informativa están en continua revisión e poden ser modificadas se a situación epidemiolóxica así o requirise.

Para dispoñer dunha información actualizada recomendase validar as referencias no enlace da páxina web da Consellería de Sanidade.

<https://coronavirus.sergas.gal/Contidos/Sanidade-Ambiental>